

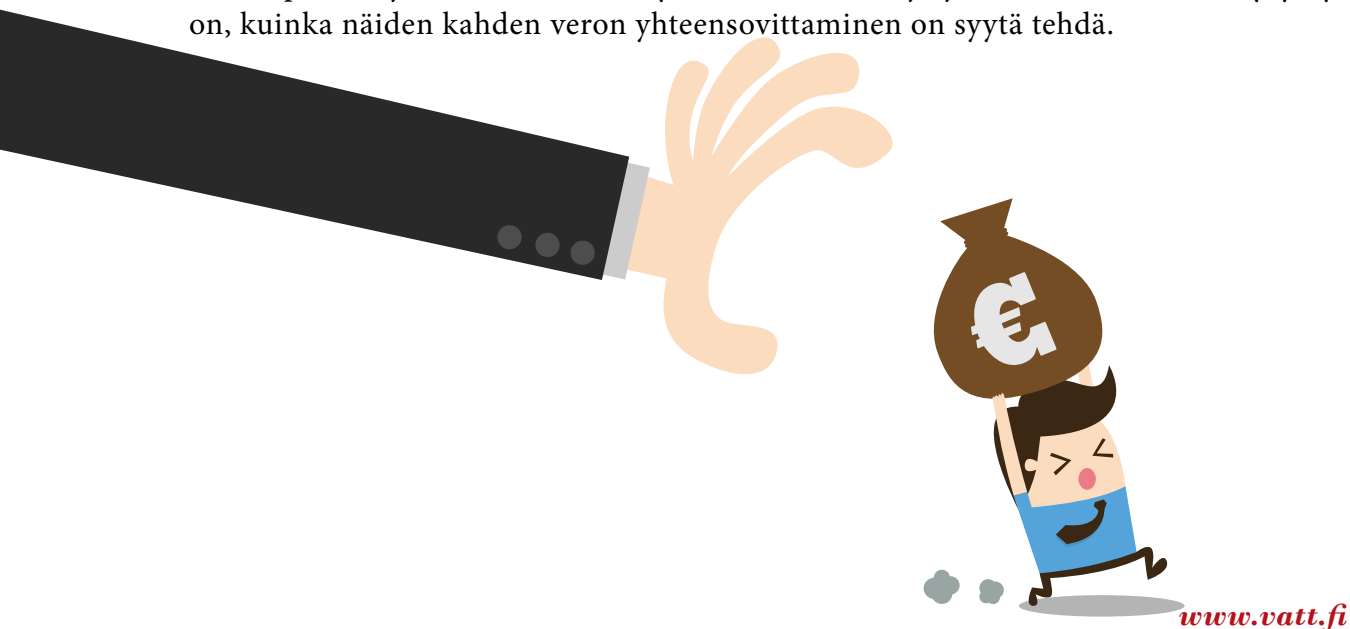
Mihin perintöveroa tarvitaan?

Essi Eerola johtava ekonomisti
Olli Ropponen erikoistutkija

Perintö- ja lahjaverolla verotetaan perintönä, testamentilla ja lahjana saatuja omaisuuksia. Vaikka perintövero on oma veromuotonsa, sen toimivuus ja vaikutukset riippuvat myös muista veroista. Erityisesti perintöveron suhde luovutusvoittoveroon on tärkeä. Ne yhdessä määräävät, millä tavalla omaisuuden arvonnousu tulee verotetuksi vai tuleeko lainkaan.

Luovutusvoittovero ja perintövero kohdentuvat eri tavoin: luovutusvoittovero verottaa omaisuuden arvonnousua ja perintövero yleensä tietyn alarajan jälkeen omaisuuden koko arvoa. Jo tästä syystä kumpikaan ei voi täysin korvata toista.

Molempia veroja tarvitaan osana hyvin toimivaa verojärjestelmää. Keskeinen kysymys on, kuinka näiden kahden veron yhtensovittaminen on syytä tehdä.

Suomen, Ruotsin ja Norjan verojärjestelmät ja instituutiot muistuttavat toisiaan. Lisäksi ainakin Suomessa seurataan tarkasti Ruotsin ja Norjan veroratkaisuja. Perintö- ja lahjaveron (jatkoksa perintöveron) suhteen maat ovat viime vuosina kuitenkin kulkeneet osittain omia polkujaan.

Suomessa perintöveroon on tehty vain pieniä muutoksia viime vuosina. Ruotsi sen sijaan poisti perintöveron vuonna 2005. Norja luopui perintöverosta vuoden 2014 alussa ja laajensi samalla luovutusvoittoveroa. Molemmissa maissa perintöverosta käytiin kiihkeää keskustelua ennen veron lopullista poistamista.

Suomessakin perintöveron oikeutuksesta osana verojärjestelmää keskustellaan. Perintöveron vastustajat arvioivat veron haittaavan yritysten sukupolvenvaihdoksia ja olevan ongelmallinen, koska veron maksamiseksi saatetaan joutua realisoimaan omaisuutta. Nämä olivat keskeisiä argumentteja myös Ruotsissa ja Norjassa.¹

Perintöveron puolustajat vetoavat muun muassa siihen, että perintövero täydentää muun verotuksen tulonjakotavoitetta tai siihen, että se paikkaa luovutusvoittoverotuksen aukkoja. Nekin, jotka pitävät perintöveron säilyttämistä perusteltuna, tuntuvat olevan sitä mieltä, että veroa tulisi jollakin tavalla uudistaa.

Tarkastelemme tässä kirjoituksessa perintöverotusta taloustieteen näkökulmasta. Perintöveroa ja sen vaikutuksia ei kuitenkaan kannata tarkastella yksinään, koska perintöverolla on kiinteä yhteys luovutusvoittoverotukseen. Esitämme ensin yleisiä huomioita perintö- ja luovutusvoittoveron asemasta verojärjestelmässä. Sen jälkeen kuvaamme lyhyesti Suomen perintö- ja luovutusvoittoveron pääpiirteet ja arvioimme verojen kannustinvaikutuksia. Lopuksi pohdimme, miten perintövero täydentää luovutusvoittoveroa ja onko perintöverolla myös itsenäinen, luovutusvoittoverosta riippumaton rooli osana verojärjestelmää.

Perintö- ja luovutusvoittovero osana verojärjestelmää

Verojärjestelmän ensisijainen tehtävä on rahoittaa julkisia palveluja ja tulonsiirtoja. Lähes kaikki verotuksen muodot kuitenkin vaikuttavat yritysten ja kotitalouksien käyttäytymiseen. Ne vähentävät vaihdantaa ja tuotantoa ja aiheuttavat siten hyvinvointitappioita. Siksi pelkästään jonkin yksittäisen veron haitallisuus ei yksin riitä veron poistamisen perusteeksi.

Jotkin verolajit ovat kuitenkin haitallisempia kuin toiset. Ei siis ole yhdentekevää, millä tavalla verotulot kerätään. Jotta verotus aiheuttaisi mahdollisimman vähän hyvinvointitappioita, veropolitiikassa tulisi pyrkiä siihen, ettei taloudenpitäjien päätöksentekoa ohjattaisi ilman hyviä perusteita. Lisäksi veropolitiikan tulisi olla ennustettavaa ja verorasituksen jakautua oikeudenmukaisesti.

Luovutusvoittovero on osa tuloverojärjestelmää ja siinä sen rooli on täydentää muuta pääomatuloverotusta. Sijoituksen tuotto voidaan saada joko osinkoina tai korkotuloina tai omaisuuden arvonnousuna. Jos osinkoja tai korkoja verotetaan pääomatuloverotuksessa, mutta arvonnousua ei, verotus kannustaa kanavoimaan pääoman tuoton arvonnousuksi.

Toisaalta varallisuus saattaa siirtyä omistajalta toiselle myös lahjana tai perintönä. Näitä varallisuuseriä verotetaan maasta riippuen joko jätetyn perinnön (jäämistövero) tai saadun perinnön mukaan (perintöosuusvero). Kummassakin tapauksessa vero kohdistuu tietyn verovapaan osuuden jälkeen koko varallisuuteen, ei ainoastaan sen arvonnousuun.

Kun omaisuutta annetaan lahjana tai jätetään perintönä, perintövero ja luovutusvoittovero yhdessä määräävät, millä tavalla varallisuuden arvonnousu tulee verotetuksi. Yksi vaihtoehto on se, että perinnön jättäminen aiheuttaa perin-

Osa varallisuuden arvonnoususta jää luovutusvoittoveron ulkopuolelle

nön jättäjälle veronalaisen luovutusvoiton. Näin on esimerkiksi Kanadassa, jossa perinnön jättäjän katsotaan luovuttaneen omaisuuden sen käyvästä arvosta juuri ennen kuolemaansa. Mahdollinen luovutusvoitto lisätään perinnön jättäjän tuloihin ja siihen kohdistuu luovutusvoittovero samaan tapaan kuin omaisuuden myyntiin.

Jos perinnön jättäminen tai lahjan antaminen ei realisoi luovutusvoittoa, verojärjestelmän tulee erikseen yksilöidä, miten saajan luovutusvoitto lasketaan, kun hän aikanaan myy omaisuuden. Yksi vaihtoehto on, että saaja vastaa omaisuutta myydessään myös edellisen omistajan aikana syntyneestä arvonnoususta. Tämä jatkuvuusperiaate on ollut pitkään käytössä Ruotsissa. Norjassa jatkuvuusperiaatteen siirryttiin perintöveron poiston yhteydessä vuonna 2014. Norjassa tosin jatkuvuusperiaatetta ei sovelleta, jos luovutusvoitto olisi ollut perinnön jättäjälle verovapaata. Tämä koskee esimerkiksi oman asunnon luovutusvoittoa.

Toinen vaihtoehto on se, että saajan hankintameno määräytyy sen perusteella, mikä omaisuuden arvo oli silloin, kun hän sai sen. Tämä epäjatkuvuusperiaate johtaa siihen, että edellisen omistajan aikainen arvonnousu jää kokonaan luovutusvoittoverotuksen ulkopuolelle. Epäjatkuvuusperiaatetta sovelletaan esimerkiksi Suomessa ja Yhdysvalloissa. Tässä tilanteessa perintövero määrää sen, tuleeko varallisuuden arvonnousu ollenkaan verotetuksi.

Perintö- ja luovutusvoittoverotus Suomessa

Perintöverolla verotetaan perintönä, testamentilla ja lahjana saatuja omaisuuksia. Suomessa on käytössä perintöosuusvero ja veron perusteena toimii saadun perinnön arvo. Perintöveron suuruus riippuu esimerkiksi perinnönjättäjän ja -saajan sukulaissuhteesta, perinnön suuruudesta ja siitä minkälaista peritty omaisuus on. Perintövero on progressiivinen, ja pienet perintöosuudet

(vuonna 2015 alle 20 000 euroa) ovat verovapaata.

Tietyissä olosuhteissa perinnön saaja on oikeutettu verohuojennuksiin. Yritysten sukupolvenvaihdoksiin liittyy useita verohuojennuksia. Tietyin edellytyksin osa perintöverosta voidaan jättää maksuunpanematta. Lisäksi veronmaksu voidaan jaksottaa normaalia pidemmälle ajalle (nykyisin enintään viidelle vuodelle).

Suomessa luovutusvoittoverotus kohdistuu kaikkeen omaisuuden myyntiin riippumatta siitä, onko omaisuus ostettu, saatu lahjana tai perintönä. Yksinkertaisimmillaan luovutusvoitto lasketaan vähentämällä myyntihinnasta edelliselle omistajalle suoritettu kauppahinta. Jos myyjä on saanut omaisuuden lahjana tai perintönä, hankintamenona pidetään yleensä perintöverotuksessa vahvistettua omaisuuden arvoa.

Luovutusvoittoverotuskin sisältää erilaisia poikkeuksia. Sukupolvenvaihdosluovutuksissa luovutusvoitto on verovapaata, jos myyjä on omistanut vähintään 10 prosenttia yrityksestä vähintään 10 vuoden ajan ja ostaja on esimerkiksi luovuttajan lapsi.

Oman asunnon luovutusvoitto on verollista vain siinä tapauksessa, että omistaja on käyttänyt asuntoa vakituisena asuntonaan yhtäjaksoisesti alle kaksi vuotta. Kahden vuoden sääntö koskee myös perittyjä asuntoja: luovutusvoitto on verovapaata, jos perillinen on käyttänyt perimäänsä asuntoa vakituisena asuntonaan yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta perinnön saamisen jälkeen.

Perintöveron kannustinvaikutuksista

Muiden verojen tavoin perintövero ohjaa käyttäytymistä ja aiheuttaa hyvinvointitappiota. Jos ajatellaan perintöveroa kokonaisuutena, vero voi vaikuttaa sekä perinnön jättäjän että sen saajan käyttäytymiseen.

Perinnön jättäjän kannalta perintöjen verotus kannustaa kuluttamaan varallisuutta säästämisen tai seuraavalle sukupolvelle jättämisen sijaan samalla tavalla kuin pääomatulojen verotus.² Toisaalta ainakin osa perinnöistä jätetään suunnittelematta. Tällaisten perintöjen verotus ei vaikuta jättäjän käyttäytymiseen eikä aiheuta hyvinvointitappiota.

Perinnön saajan kannalta keskeinen seikka on se, että perintö kasvattaa varallisuutta ja tämä varallisuuden muutos voi heijastua työvoiman tarjontaan. Esimerkiksi eläkkeelle jäämisen todennäköisyyden on havaittu kasvavan erityisesti yllättäen saadun perinnön jälkeen.³

Toinen tärkeä kannustinvaikutus liittyy perintöverotuksen huojennuksiin. Esimerkiksi sukupolvenvaihdoksiin liittyvien huojennusten takia verotus saattaa kannustaa valitsemaan yrityksen jatkajaksi oman lapsen ulkopuolisen sijaan. Jos yrityksen jatkajat valitaan sillä perusteella, kenelle yritys on verotuksellisesti edullista siirtää, jatkajiksi eivät välttämättä valikoidu ne, joilla olisi parhaat edellytykset hoitaa yritystä ja kasvattaa sen arvoa. Tämän vuoksi tiettyjen omistajavaihdosten suosiminen toisten kustannuksella voi heijastua negatiivisesti kokonaistuottavuuteen.⁴

Yllä kuvattujen kannustinvaikutusten lisäksi perintöverotuksen yksityiskohdat voivat ohjata verosuunnitteluun ja johtaa siihen, että verorasitus määräytyy ainakin jonkin verran sattumanvaraisesti. Osittain tämän takia perintöveroa pidetään usein epäoikeudenmukaisena erityisesti, jos verosuunnittelu on helppoa varakaille mutta vaikeaa pienituloisille.

Yksi tärkeä verosuunnitteluun kannustava seikka on se, ettei perintövero välttämättä kohdistu samalla tavalla kaikkiin varallisuuseriin. Verotus saattaa esimerkiksi kannustaa antamaan seuraavalle sukupolvelle yritys- tai asuntovarallisuutta muun varallisuuden sijaan. Verosuunnitteluun kannustaa myös se, että perintöjä ja lahjoja kohdellaan usein verotuksessa eri tavalla.

Lisäksi maiden väliset erot perintöverotuksessa kannustavat sekä omaisuuden siirtämiseen maasta toiseen että muuttamiseen maasta. Joissakin maissa verovelvollisuus muodostuu asuinpaikan mukaan, toisissa kansalaisuuden mukaan. Perinnönjättäjä ja -saaja saattavat asua eri maissa, joten perityt omaisuuserät voivat tulla verotetuiksi useampaan kuin yhteen kertaan tai jotkin omaisuuserät saattavat jäädä kokonaan verotuksen ulkopuolelle.

Luovutusvoittoveron kannustinvaikutuksista

Luovutusvoittoverotuksen keskeinen kannustinvaikutus liittyy siihen, että voittojen ja tappioiden verotaakka realisoituu vasta, kun omaisuutta myydään. Jos sijoitusten arvo on noussut, veron maksua voi lykätä siirtämällä omaisuuden myyntiä. Säästöt kannattaa pitää vanhassa kohteessa, vaikka se tuottaisi huonommin kuin vaihtoehtoinen sijoituskohte. Realisoinnin yhteydessä kerättävä vero siis aiheuttaa lukiutusvaikutuksen, joka voi johtaa resurssien epäoptimaaliseen kohdentumiseen.

Jos voittojen realisointia kannattaa lykätä luovutusvoittoveron takia, tappioiden realisointi kannattaa tehdä mahdollisimman nopeasti. Tämän kannustinvaikutuksen pienentämiseksi tappioiden vähennysoikeutta tyypillisesti rajoitetaan eri tavoin. Vähennysoikeuden rajoittaminen puolestaan kannustaa sijoituksia ohjautumaan pois riskipitoisista kohteista.⁵

Omistusasunomarkkinoilla luovutusvoittovero voi johtaa siihen, ettei perhe muuta, vaikka se muuten olisikin sille järkevää. Veron takia molempia osapuolia hyödyttäviä kauppia jää syntymättä ja liikkuvuus vähenee.⁶ Maissa, joissa oman asunnon luovutusvoitot ovat veronalaisia, veroon sisältyykin huojennuksia, joilla pyritään pienentämään veron negatiivista vaikutusta liikkuvuuteen.

Toisaalta, jos muun varallisuuden arvonnousua verotetaan, mutta oman asunnon arvonnousua ei, verotus kannustaa sijoittamaan asuntovarallisuuteen rahoitus- tai yritysvarallisuuteen sijoittamisen sijaan.⁷ Tämä puolestaan voi hidastaa tuotannollisen pääoman kasvua ja heijastua talouskasvuun. Se, kuinka tärkeä tällainen vaikutus on, riippuu yritysten omistusrakenteesta ja mahdollisuudesta saada rahoitusta esimerkiksi kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta.

Perintövero luovutusvoittoveron täydentäjänä

Vaikka luovutusvoittoverotus ja perintöverotus täydentävät toisiaan, ne kohdistuvat osittain eri tavalla.⁸ Ensinnäkin perintövero kohdistuu omaisuuden koko arvoon, ei pelkästään realisoimattomaan arvonnousuun. Toiseksi korostettaessa perintöverotuksen tehtävää luovutusvoittoverotuksen täydentäjänä jätetään huomiotta, että pääoman tuotto voi olla joko arvonnousua tai osinkovirtaa. Hoitaessaan luovutusvoittovero-

tuksen virkaa perintöverotus kohdistuu myös osinkovirtaan. Perintövero ja luovutusvoittovero eivät siis voi täysin korvata toisiaan.

Taloustieteellisen kirjallisuuden suositukset luovutusvoittoverotuksen ja perintöverotuksen yhteensovittamisessa lähtevät siitä, että luovutusvoittoverotuksen aukkojen paikkaamisessa ensisijainen ratkaisu on uudistaa luovutusvoittoverotusta.⁹ Tässä mielessä yksi mahdollisuus on ottaa lähtökohdaksi neutraali luovutusvoittovero, joka kohtelee kaikkea arvonnousua samalla tavalla. Tämä tarkoittaisi Suomen verojärjestelmään ainakin kahdenlaisia muutoksia.

Ensinnäkin perinnöksi tai lahjana annettavan omaisuuden arvonnousua ei tulisi jättää luovutusvoittoverotuksen ulkopuolelle, vaan sisällyttää siihen. Tämä voitaisiin toteuttaa kahdella tavalla. Voitaisiin seurata Ruotsin ja Norjan jatkuvuusperiaatetta soveltavaa mallia, jossa perinnön saaja maksaa luovutusvoittoveron myös edellisen omistajan omistusaikana tapahtuneesta arvonnoususta.

Toinen vaihtoehto olisi seurata Kanadan mallia, jossa perinnön jättämisen katsotaan realisoivan luovutusvoiton tai -tappion perinnön jättäjälle. Vastaavasti kun perinnön saaja aikanaan myy omaisuutta, hänen hankintamenoja määrääytyen perusteella, mikä omaisuuden arvo oli silloin, kun omaisuus perittiin.

Molemmissa tapauksissa arvonnousu tulee verotetuksi omaisuutta luovutettaessa. Silti mallien käyttäytymisvaikutukset ovat hyvin erilaiset. Kanadan mallissa arvonnousu tulee verotetuksi vähintään kerran sukupolvessa ja luovutusvoittoverotuksen aiheuttama kannustin olla myymättä omaisuutta pyyhkiytyy pois. Sen sijaan Ruotsin

ja Norjan mallissa vero on teoriassa lykättävissä aina vain eteenpäin ja siksi lukitusvaikutus voi voimistua sukupolvelta toiselle.

Jos kaikkea luovutusvoittoa haluttaisiin kohdella samalla tavalla, myös oman asunnon luovutusvoittoja tulisi verottaa. Kun arvioidaan, vähentäisikö tällainen muutos verojärjestelmän aiheuttamia hyvinvointitappioita, vastakkain on kaksi argumenttia. Oman asunnon luovutusvoittojen verottomuus kannustaa investoimaan asuntovarallisuuteen muun varallisuuden sijaan. Toisaalta luovutusvoittojen verottaminen heijastuisi negatiivisesti liikkuvuuteen. Tutkimuskirjallisuus ei anna suoraa vastausta siihen, kumpi näistä kahdesta vaikutuksesta on tärkeämpi.

Luovutusvoittoveron aiheuttamaa lukitusvaikutusta asuntomarkkinoilla voitaisiin toki pyrkiä lievittämään esimerkiksi sallimalla oman asunnon luovutusvoittoveron lykkääminen samalla tavoin kuin Ruotsissa. On kuitenkin epäselvää, kuinka hyödyllinen tällainen huojennus on. Jos veron lykkääminen on taloudellisesti kannattavaa, asuntovarallisuuden luovutusvoittoja verotetaan kevyemmin kuin muita luovutusvoittoja. Jos lykkääminen ei ole kannattavaa, mahdollisuus lykkäämiseen ei heikennä lukitusvaikutusta.

Voi siis olla, ettei luovutusvoittoverotusta ole järkevää uudistaa niin, että kaikki omaisuuden arvonnousu tulisi verotetuksi samalla tavalla. Jos tällaista arvonnousua ei haluta jättää kokonaan verotuksen ulkopuolelle, perintöverotusta tarvitaan edelleen luovutusvoittoverotuksen täydentäjäksi. Toisaalta on mahdollista, että perintöverolla olisi oma roolinsa verojärjestelmän kokonaisuudessa, vaikkei sitä tarvittaisikaan täydentämään luovutusvoittoverotusta.

**Perintövero täydentää luovutusvoittoveroa,
mutta kumpikaan ei voi täysin korvata toista.**

Perintöveron itsenäinen rooli

Kuten lähes mikä tahansa muukin vero, perintövero voi kannustaa muuttamaan käyttäytymistä. Perintöveron aiheuttamista hyvinvointitappioista huolimatta on perusteltua ajatella, että perintövero haittaa vähemmän talouden toimintaa kuin esimerkiksi ansiotulojen verotus. Perustelu liittyy siihen, että osa perinnöistä jätetään suunnittelematta ja siihen, että perinnön saaminen vähentää työn tarjontaa.

Monet perintöveron puolustajat perustavatkin kantansa siihen, että perintöveron aiheuttamat käyttäytymisvaikutukset ovat kokonaisuudessaan pienemmät kuin vaihtoehtoisten veromuotojen. Tämä tarkoittaa sitä, että perintöveron poistaminen ja verotulojen korvaaminen esimerkiksi kiristämällä tuloverotusta lisäisi verotuksen haitallisia vaikutuksia.

Suomessa ensimmäisen raporttinsa tammikuussa 2015 julkaissut talouspolitiikan arviointineuvosto viittaa perintöverotuksen perusteluissaan juuri tähän, eikä pidä perintöverosta luopumista perusteltuna.¹⁰ Vastaavasti ruotsalainen Finanspolitiska rådet arvioi vuoden 2011 raportissaan, että perintövero on vähemmän vääristävä vero kuin varallisuusvero ja kummeksuu sitä, että Ruotsissa poistettiin ensin perintövero ja vasta myöhemmin varallisuusvero.¹¹ Myös Suomen verojärjestelmän uudistustarpeita arvioinut Verotuksen kehittämistyöryhmä arvioi vuonna 2010, ettei perintöverotuksesta tulisi luopua.¹² Sen sijaan työryhmä suositteli verovapaan perintöosuuden suurentamista selvästi yli 20 000 euron.

Toinen huomionarvoinen seikka on se, että verotuksella pyritään muiden tavoitteiden lisäksi tasaamaan hyvinvointieroja. Keskeinen työkalu tämän tavoitteen saavuttamisessa on progressiivinen tuloverotus. Progressiivisena verona perintövero täydentää tätä tuloverotuksen tehtävää ja sen poistaminen ilman muita toimenpiteitä johtaisi verojärjestelmän progressiivisuuden heikkenemiseen.

Toisenlainen näkökulma asiaan liittyy varallisuuserojen kasvuun ja mahdollisuuksien tasa-arvoon. Mahdollisuuksien tasa-arvon edistämisen tavoitteella ei tunnu olevan yksiselitteistä muotoilua, mutta usein sen yhteydessä viitataan tilanteeseen, jossa vaikea perhetausta estää elämässä eteenpäin pääsemisen.¹³ Lisäksi kyvykkyyden tai ahkeruuden erojen aiheuttamaa epätasa-arvoa pidetään usein hyväksyttävämpanä kuin sattuman ohjaamaa ”elämän alkujaoista” eroista johtuvaa epätasa-arvoa. Mahdollisuuksien tasa-arvon edistämisen tavoite yhdistetään usein koulujärjestelmään, mutta se liittyy myös perintöverotukseen juuri perintöjen hyvin epätasaisen jakautumisen takia.¹⁴

Verotuksen aiheuttamiin hyvinvointitappioihin ja mahdollisuuksien tasa-arvon edistämiseen liittyvien argumenttien painavuutta on vaikeaa suoraan verrata toisiinsa. Ne kuitenkin ohjaavat johtopäätöksiä samaan suuntaan: Molemmat tuntuvat puoltavan perintöveroa osana hyvää verojärjestelmää.

Johtava ekonomisti Essi Eerolan tutkimusaiheisiin kuuluvat muun muassa asumisen verotukseen ja tukimuotoihin liittyvät teemat. Hänen viimeisimmät tutkimushankkeensa ovat käsitelleet ARA-vuokra-asuntojen vuokratasoa ja julkisen hintainformaation vaikutusta asuntomarkkinoiden toimintaan.

Lisätietoja: www.vatt.fi/essi-eerola

Erikoistutkija Olli Ropponen tutkimusaiheisiin kuuluvat yritysverotukseen ja perintöverotukseen liittyvät teemat. Hänen viimeisimmät tutkimushankkeensa ovat käsitelleet kansainvälistä yritysverotusta, yrittäjien verotusta ja perintöverotusta.

Lisätietoja: www.vatt.fi/olli-ropponen

Viitteet

1. Esimerkiksi Silfverberg (2005) kuvailee Ruotsin tilannetta. Silfverberg, C. (2005), Slopod arvs- och gåvoskatt, Skattenytt 55(1-2), 13-27.
2. Asiaa on tutkittu mm. Yhdysvalloissa (Cagetti ja DeNardi 2009). Cagetti, M. – M. DeNardi (2009), Estate Taxation, Entrepreneurship, and Wealth, *American Economic Review* 99(1), 85-111.
3. Ks. esimerkiksi Brown, Coile ja Weinbenner (2010). Brown, J.R. – C.C. Coile – S.J. Weisbenner (2010), The Effect of Inheritance Receipt on Retirement, *Review of Economics and Statistics* 92(2), 425-434.
4. Esimerkiksi Grossmann ja Strulik (2010) havaitsevat saksalaisen aineiston avulla, että jos yrittäjän jälkeläiset jatkavat toimintaa ainoastaan tähän kannustavan verotuksen vuoksi, he pärjäävät usein huonommin kuin sellaiset yrittäjät, jotka olisivat hakeutuneet tehtävään ilman verohoukuttamista. Viimeaikaisia katsauksia tutkimustuloksiin omistuspohjan merkityksestä yrityksen menestykselle ovat esimerkiksi Bloom, Sadun ja Van Reenen (2011) ja Maliranta ja Valkonen (2014). Ropponen (2013) puolestaan tarkastelee suomalaisten yritysten kehitystä sukupolvenvaihdoksen jälkeen vertaamalla niiden kehitystä samanlaisiin yrityksiin, joissa ei toteutettu sukupolvenvaihdosta. Grossmann, V. – H. Strulik (2010), Should Continued Family Firms face Lower Taxes than Other Estates?, *Journal of Public Economics* 94, 87-101.
5. Bloom, N. – R. Sadun – J. Van Reenen (2011), Family Firms Need Professional Management, *Harvard Business Review*, March 25, 2011. <https://hbr.org/2011/03/family-firms-need-professional>
6. Maliranta, M. – T. Valkonen (2014), Omistajuus, johtaminen ja talouskasvu, ETLA kolumni 22.1.2014.
7. Ropponen, O. (2013), Sukupolvenvaihdoksen vaikutus perheyriyten toimintaan, VATT Muistiot 174.
8. Auerbach (1991) on keskustellut kattavasti kannustinvaikutuksista ja esittänyt vaihtoehtoisen tavan verottaa arvonnousua siten, ettei lukitusvaikutusta synny. Auerbach, A. (1991), Retrospective Capital Gains Taxation, *American Economic Review* 81, 167-178.
9. Asiaa on tutkittu mm. Yhdysvalloissa (Shan 2011; Cunningham ja Engelhardt 2008) ja Ruotsissa (Lundborg ja Skedinger 1998). Cunningham, C.R. – G.V. Engelhardt (2008), Housing Capital-Gains Taxation and Homeowner Mobility, Evidence from the Taxpayer Relief Act of 1997, *Journal of Urban Economics* 63, 803–815.
10. Lundborg, O. – P. Skedinger (1998), Capital gains taxation and residential mobility in Sweden, *Journal of Public Economics* 67, 399–419.
11. Shan, H. (2011), The Effect of Capital Gains Taxation on Home Sales: Evidence from the Taxpayer Relief Act of 1997, *Journal of Public Economics* 95, 177–188.
12. Monissa maissa, myös Suomessa, verotus suosii myös muilla tavoin sijoituksia omaan asuntoon verrattuna sijoituksiin muuhun varallisuuteen.
13. Tätä ovat korostaneet muun muassa Gale ja Slemrod (2000) Yhdysvaltojen perintöverotuksen uudistustarpeita arvioidessaan. Gale, W. – J. Slemrod (2000), Resurrecting the Estate Tax, *The Brookings Institution Policy Brief*, No 62.
14. Ks. esimerkiksi Boadway ym. (2010). Boadway, R. – E. Chamberlain – C. Emmerson (2010), Taxation of Wealth and Wealth Transfers, teoksessa *The Mirrlees Review: Dimensions of Tax Design*, Oxford University Press.
15. Talouspolitiikan arviointineuvoston raportti 2014 (2015).
16. Svensk finanspolitik Finanspolitiska rådets rapport 2011 (2012).
17. Verotuksen kehittämistyöryhmän loppuraportti (2010).
18. Esimerkiksi Boadway (2011) keskustelee mahdollisuuksien tasa-arvon erilaisista tulkinnoista. Boadway, R. (2011), Rethinking Tax-Transfer Policy for 21st Century Canada, teoksessa *New Directions for Intelligent Government in Canada: Papers in Honour of Ian Stewart*, Centre for the Study of Living Standards.
19. Ison-Britannian verojärjestelmän uudistamistarpeita arvioinut the Mirrlees Review (2011) käsittelee perintöveron yhteydessä mahdollisuuksien tasa-arvoa ja erityisesti sitä, miten perintöveroa tulisi uudistaa, jos mahdollisuuksien tasa-arvon tavoite otettaisiin vakavasti. Mirrlees Review (2011), *Tax by Design*, Oxford University Press.

Aiemmat Policy Brief -artikkelit

Kaikki VATT:n Policy Brief -artikkelit löytyvät osoitteesta www.vatt.fi/policybrief

VATT Policy Brief 4-2014

Terveystalujen kilpailu voi johtaa kilpavarusteluun

Julkisten terveydenhuollon palveluntuottajien välistä kilpailua on viime vuosina vapautettu useissa maissa. Suomessakin on otettu varovaisia askelia kilpailun suuntaan. Potilaan vapaus valita ja tuottajien välinen kilpailu voivat oikein toteutettuina hyödyttää potilaita ja koko yhteiskuntaa.

VATT Policy Brief 3-2014

Kouluvalintojen vaikutukset Suomessa epäselviä

Kouluvalinnan vaikutuksista ei ole luotettavia suomalaisia tutkimuksia. Mikään suomalaistutkimus ei osoita, että koulujen välisten erojen lisääntyminen johtuu kouluvalinnoista. Lisäksi kouluvalintojen ja koulujen eriytyminen vaikutukset oppimistuloksiin ovat epäselviä.

VATT Policy Brief 2-2014

Yksi tulo, monta verottajaa

Kansainvälinen yritysverojärjestelmä pohjautuu konserniyritysten erillisverotukseen ja lähdevaltioperiaatteeseen. Tämä kannustaa verokilpailuun, joka voi johtaa yhteisöverojen vähittäiseen häviämiseen ja siten heikentää julkisen talouden rahoituspohjaa. Ratkaiseva parannus löytyy vain korvaamalla ne paremmin toimivilla periaatteilla.

VATT Policy Brief 1-2014

Suomi on jo palvelutalous

Suomella on hyvät mahdollisuudet ylittää reippaaseen talouskasvuun myös tulevaisuudessa, vaikka teolliset työpaikat vähenevät ja talous muuttuu palveluvaltaiseksi. Vuoden 2014 ensimmäisessä Policy Brief -artikkelissa käsitellään Suomen talouden palveluvaltaistumista.

VATT Policy Brief 3-2013

Muuttamisen verottaminen jumiuttaa asuntomarkkinoita

Asuntokauppojen varainsiirtovero aiheuttaa suurta haittaa verrattuna siitä saatavien verotulojen määrään, koska se vähentää asuntokauppoja ja muuttamista. Asuntokanta on näin tehottomassa käytössä. Artikkelissa analysoidaan maaliskuussa 2013 kiristynyttä varainsiirtoveroä kansainväliseen tutkimustietoon perustuen.

Policy Brief on Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen artikkelisarja, joka esittelee taloustieteellisiä näkökulmia ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja talouspolitiikan päätöksiin. Artikkelit julkaistaan VATT:n verkkosivuilla www.vatt.fi.

Kannen kuvitus: Shutterstock

Graafinen suunnittelu: Henri Lassander

© Valtion taloudellinen tutkimuskeskus 2014

www.vatt.fi